

Toen ik als klein meisje op fluitles wilde, moest ik eerst langskomen om een poging op de dwarsfluit te wagen. Zou ik er geluid uit krijgen, dan mocht ik op les komen. Klonk het nergens naar, dan zou me dringend worden aangeraden een ander instrument te kiezen.

Was het nodig, die toelatingstest? Is het zo moeilijk om fluit te leren spelen? Is een acceptabel geluid voor leerling en docent een vereiste om aan de slag te gaan?

Laten we kijken naar de eerste paar maanden fluitles. Wat houdt de leerling gaande, wat zet hem aan het werk en aan het oefenen? De dwarsfluit is natuurlijk een prachtig glimmend instrument maar dat is niet voldoende. Er moet ook geleerd worden. En dan kunnen we als docent op twee manieren naar de leerling kijken.

De eerste zienswijze is: 'DE LEERLING KAN NOG NIETS'. Wij zijn ons terdege bewust van alles wat de leerling nog niet kan en wat een lange weg hij nog te gaan heeft. De fluit vasthouden is een ingewikkelde yoga pose, de eerste tonen klinken als het tegenzit als een kapotte stofzuiger, noten lezen en tellen kan de leerling ook nog niet, laat staan muziek maken. Het spelen van een echt mooi liedje zal nog een paar maanden op zich laten wachten. Leerling en docent moeten eerst door de zure appel heen bijten: pas als de leerling de sonatine van Jardanyi kan spelen wordt het voor beide partijen interessant. Gelukkig bestaan er boeken met meespeel cd's, dan klinkt het tenminste nog ergens naar. De eerste maanden is het vooral een kwestie van investeren, ook al waarderen we het leerproces dat in de hersenen van de leerling plaatsvindt en twijfelen we niet aan diens attitude. Eigenlijk is het een wonder dat de leerling überhaupt doorzet en wil blijven spelen!

We kunnen ook met een andere blik naar de leerling kijken: 'DE LEERLING KAN AL HEEL VEEL'. De leerling heeft al veel bagage; hij kan spreken, zingen, dansen, toneelspelen, tekenen, is creatief en hij heeft ritme en puls in zijn lijf. Fluitspelen wordt daar aan toegevoegd. Bij alles wat we de leerling leren, sluiten we aan bij zijn bagage. Leert hij een nieuw ritme? Dan doen we dat ook met body percussie. Leert de leerling nieuwe noten? Dan mag hij zelf liedjes verzinnen met deze noten en een grafische partituur tekenen. Leert de leerling effectief te staan en de fluit goed vast te houden? Dan doen we een klein toneelstukje over de luie en de actieve fluitist. Staat de leerling te gespannen? Dan fluiten we een gesprekje tussen een slechte en goede koning. Krijgt de leerling nog geen mooie toon uit de fluit? Dan maken we een compositie over de wind in de bomen. Speelt hij alleen mooi op het kopstuk? Dan combineren we dat met voor- en naspelen en maken we de opdrachten steeds langer. Spannend zo'n ontdekkingsreis, voor de leerling en voor de docent!

In vroeger tijden werd het doorzettingsvermogen van de leerling bepaald door de ouders. 'We betalen goudgeld voor deze lessen, je hebt een prachtig instrument gekregen, je blijft hoe dan ook twee jaar op les en daarna zien we wel weer verder. Einde discussie.'

Vroeger of nu, intrinsieke motivatie is niet veranderd. Het kwam al eerder langs: lessen moeten interessant zijn, aansluiten bij de belevingswereld van de leerling en de leerling moet kunnen ervaren dat hij leert, want leren is leuk. En dan mogen en kunnen we heel veel van de leerling vragen.

Een sleutel tot succes, een reden waarom leerlingen doorgaan is inspiratie. We laten de leerling aan den lijve ervaren hoe bijzonder het is om te musiceren. Want musiceren kan op elk niveau, vanuit ieders bagage. Met en zonder dwarsfluit, met of zonder stofzuigertoon. Dat bereiken we niet door slechts traditioneel door de lesstof te gaan; wat we nodig hebben is een frisse, inventieve en creatieve aanpak van de docent.

En wat we nooit uit het oog en het oor mogen verliezen: wij, fluitdocenten, zijn een rolmodel. Door in de les prachtig voor te spelen en de liefde voor muziek uit te dragen, zijn we het meest inspirerende voorbeeld voor de leerling om door te zetten.

© 2012 – Wieke Karsten

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt – op welke wijze
dan ook – zonder voorafgaande
schriftelijke toestemming van
Wieke Karsten

www.wiekekarsten.nl

Deze column is eerder verschenen
in het tijdschrift Fluit van het
Nederlands Fluit Genootschap (NFG)